

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 338

van **WOUTER VANBESIEN**

datum: 27 februari 2018

aan **PHILIPPE MUYTERS**

VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Hoogtechnologische Vlaamse bedrijven - Verankeringsbeleid

De Franse farmareus Sanofi neemt de VUB-spin-off Ablynx over voor maar liefst 3,9 miljard euro. Het biotechnologiebedrijf Ablynx doet baanbrekend onderzoek naar nanobodies, antilichamen tegen ziekteverwekkende virussen en bacteriën. Deze antilichamen zijn afkomstig van lama's.

Aan de wieg van het grote avontuur van Ablynx staan drie VUB-wetenschappers. Zij ontdekten per toeval een nieuw antilichaam of antistof in het bloed van een dromedaris, dat veel kleiner en eenvoudiger is dan de tot dan bekende antilichamen.

Na een moeilijke start, gaat het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) het onderzoek steunen. Uiteindelijk mondt dit uit in een eerste spin-off, MatchX en nadien in het bedrijf Ablynx.

Maar nu wordt dit beloftevol Vlaams biotechbedrijf dus opgekocht door een buitenlandse farmareus. Volgens sommigen zoals Herman Daems, ex-voorzitter van de GIMV (Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen) is dat geen probleem. Hij roept ons op om trots te zijn op deze topverkoop. Anderen zoals Jonathan Holslag betreuren dan weer dat we niet in staat zijn grotere Vlaamse of Belgische bedrijven op de been te krijgen en als wereldspelers en trekkers uit te spelen in ons land.

Voorlopig lijkt de verankering van het bedrijf in Zwijnaarde niet in gevaar te komen. Maar daarover gaat het niet alleen.

De minister en de regering zetten zich in om het percentage wetenschappelijk onderzoek in ons land te verhogen. Maar waar dient dat toe als de vruchten van deze investeringen in onderzoek enkel geplukt worden door buitenlandse multinationals? Ik verwijs graag ook naar het onderzoekswerk van Mariana Mazzucato, die aangaf hoe belangrijk overheidsinvesteringen zijn voor innovatie en daarom ook groot voorstander is van meer return van die overheidsinspanningen naar de gemeenschap.

Zou het niet wenselijk zijn dat althans een deel van Vlaamse investeringen in onderzoek direct of indirect terugvloeien naar de overheid, zodat ze kunnen worden ingezet voor nieuw maatschappelijk waardevol onderzoek, demonstratieprojecten, investeringen?

En dan heb ik het over meer dan enkele aandelen die VIB allicht overhoudt in het bedrijf. Moeten we niet ook de ambitie hebben van een nationale of regionale strategie waarbij de overheid, universiteiten, researchcentra en grote Vlaamse bedrijven samenwerken

rond de uitbouw van speerpuntclusters die inspelen op belangrijke maatschappelijke noden in ons gewest? Bijvoorbeeld een eigen strategie rond duurzame nanotechnologie, medische of biotechnologie?

Is de minister van mening dat er extra inspanningen moeten worden gedaan om de uitverkoop van Vlaamse bedrijven, die met Vlaams onderzoeksgeld gelanceerd werden, tegen te gaan? Welke maatregelen wil de minister dan concreet nemen?

ANTWOORD

op vraag nr. 338 van 27 februari 2018

van **WOUTER VANBESIEN**

1. Sta me toe de situatie van Ablynx nog even te schetsen.

Ablynx is in 2001 opgericht door VIB als een VIB-VUB start-up. Ablynx was de derde start-up die door VIB is opgericht. Het bedrijf is sinds de oprichting sterk gegroeid, stelt 480 mensen tewerk en heeft volgens publieke informatie tot de beursgang in 2007, ongeveer 360 M€ aan kapitaalsinvesteringen opgehaald van Belgische en voornamelijk buitenlandse durfkapitaalfondsen. Via een combinatie van private financiering, publieke middelen opgehaald via beursnoteringen en samenwerkingsverbanden met farmabedrijven heeft het bedrijf de nodige financiële middelen verworven om tot zijn huidige positie door te groeien.

De inbreng van publieke middelen in Ablynx is zeer beperkt ten opzichte van de door het bedrijf opgehaalde middelen. Bij opstart werd de inbreng van VIB-VUB gewaardeerd op 1,5 M€. Het VIB heeft hiervoor aandelen ontvangen en beheerd deze mede namens VUB. Alle opbrengsten uit verkoop worden, na afhouden van bepaalde kosten en betalen van een vergoeding aan de uitvinders, conform de raamovereenkomst tussen VIB en VUB terug geïnvesteerd in onderzoek.

Daarenboven heeft VIB bepaalde rechten op de kameel-antilichaam technologie van Ablynx behouden op basis waarvan twee nieuwe start-ups zijn opgericht, namelijk Agrosavfe (2013) gericht op biologische gewasbescherming en ConfoTherapeutics (2015) gericht op de ontwikkeling van geneesmiddelen tegen bepaalde doelwitten (GPCRs).

Een overname van een bedrijf zoals Ablynx door een groot farmabedrijf kan men niet uitsluiten. Door deze overname vergroot de kans dat de kandidaatgeneesmiddelen van de pijn van Ablynx effectief naar de patiënt zullen worden gebracht. In het gezamenlijk persbericht van Ablynx en Sanofi heeft Sanofi aangegeven Ablynx als 'wetenschappelijk onderzoekscentrum' in Zwijnaarde te willen aanhouden. U erkent ook in uw vraagstelling dat de verankering van Ablynx niet in gevaar komt. Het is dan ook bizar dat de verkoop van Ablynx wordt aangegrepen om te spreken van een "falend" verankeringsbeleid. In de vraagstelling wordt immers erkend dat ons beleid werkt.

En waarom werkt ons beleid? Omdat farma-en biotechbedrijven kennisgedreven zijn. De kennis omtrent het aanwenden van het technologieplatform van Ablynx zit bij de medewerkers. De ervaring leert op basis van overgenomen VIB start-ups dat in de meeste gevallen de overnemer actief blijft investeren in Vlaanderen voor een aantal belangrijke redenen, namelijk nabijheid van kenniscentra die deze bedrijven mogelijk toegang geeft tot innovatie en talent en deel uitmaken van het innovatief Vlaams ecosysteem. De beste garantie om de overgenomen bedrijven te verankeren in Vlaanderen is daarom om vooral te blijven investeren in toponderzoek.

Het is dan ook niet het verankeringsbeleid dat faalt in Vlaanderen, het ontbreekt ons veeleer aan een ingesteldheid om successen te durven erkennen en te koesteren en ze te gebruiken als voorbeeld voor andere biotech-ondernemers, die op hun beurt de

ambitie hebben om hun biotech-onderneming te doen uitgroeien tot een miljardenbedrijf.

Onze investeringen in Ablynx hebben bovendien een veel grotere maatschappelijke return voor Vlaanderen dan op het eerste oppervlakkige zicht zou blijken:

- In de uitbouw naar een biotech-bedrijf dat 3,9 miljard euro waard is, heeft Ablynx honderden miljoenen aan investeringen aangetrokken, die voor een groot deel in Vlaanderen werden gespendeerd aan onderzoek, al dan niet in samenwerking met Vlaamse kennisinstellingen, aan klinische studies in hospitalen, aan productie en kwaliteitscontrole van nanobodies, aan allerlei toeleveranciers, aan gespecialiseerde huisvesting op het Gentse technologiepark;
- Dezelfde VUB-uitvinding die aan de basis stond van Ablynx, vormt, zoals eerder reeds aangegeven, de technologiebasis van nieuwe biotech-bedrijven, die elk op heel verschillende terreinen op hun beurt verder doorgroeien tot hopelijk even grote succesverhalen als Ablynx;
- Vele investeerders (ook uit Vlaanderen) zullen een belangrijke meerwaarde realiseren op hun investering bij de verkoop van Ablynx en velen onder hen zullen ongetwijfeld een deel van deze returns herinvesteren in andere Vlaamse biotech-bedrijven, overtuigd als ze zijn van de kwaliteit van de Vlaamse biotech-sector;
- Ook de Vlaamse overheid heeft in het verleden via Biotech Fonds Vlaanderen reeds vanaf zeer vroeg stadium geïnvesteerd in Ablynx. De return die met deze investering in het verleden gemaakt is, heeft de investeringsmiddelen van Biotech Fonds Vlaanderen doen toenemen en die middelen werden en worden nog steeds geïnvesteerd in andere veelbelovende biotech-bedrijven;
- Op dit ogenblik worden enkele biotech-bedrijven, die op hun beurt gezamenlijk opnieuw honderden miljoenen euro's (voornamelijk buitenlandse) investeringen naar Vlaanderen konden aantrekken, geleid door management dat de stiel geleerd heeft bij Ablynx;
- Verzilving van de aandelen die VIB in Ablynx aanhield als oprichter en als technologie-verschaffer zal leiden tot substantiële bijkomende middelen die opnieuw in baanbrekend onderzoek zullen worden ingezet.

2. Biotechbedrijven zijn snelgroeiende bedrijven. Het zijn typische cash-burners. Er moet veel geïnvesteerd worden in hun groei vooraleer ze winstgevend worden. De uitdaging voor deze zogenaamde scale-ups is dus om omvangrijk, geduldig kapitaal te vinden.

Om aan deze uitdaging tegemoet te komen, versterkte ik reeds in 2016 de kapitaalsbasis van PMV Fund-of-Funds (het vroegere ARKimedes fonds II). Vanuit PMV Fund-of-Funds werden inmiddels reeds een vijftal investeringen uitgevoerd in grotere fondsen met een voldoende grote Vlaanderen-link, gericht op scale-up ondernemingen.

De federale minister van financiën kondigde daarenboven aan dat een groot dakfonds, gericht op scale-ups, zal worden opgericht. Dit kan een bijkomende hefboom betekenen voor de reeds in Vlaanderen gestarte scale-up investeringsstrategie. Het project wordt dan ook van nabij opgevolgd.